

МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

О.Г. Бєсова

Україна, м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Інформаційне суспільство як нова історична фаза розвитку цивілізації, в якій головними продуктами виробництва є інформація та знання, характеризується збільшенням ролі медіа ресурсу в житті суспільства. Стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа нагально потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними. Медіа потужно й суперечливо впливають на освіту молодого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації. Медіа вже стали невід'ємною частиною загальної культури людства, що створює нові виклики у науковій психологічній спільноті й вищій освіті [1]. З розповсюдженням у світі нових інформаційних і технічних засобів навчання у вищих навчальних закладах склалися передумови появи і розвитку нового напрямку в освіті – медіанавчання, що ґрунтується на медіаосвітніх технологіях. Актуальність проблеми використання медіаосвіти в освітній сфері спонукає до організації педагогічних досліджень, з'ясуванні педагогічних умов застосування медіаосвітніх технологій для формування інформаційної компетентності майбутніх учителів математики.

Поміж найважливіших факторів, що формують особистісні, інформаційні та професійні компетентності педагога є включення медіаосвіти та її технологій до програм та курсів вищих навчальних закладів України на шляху інтеграції української освіти до загальноєвропейської та світової системи освіти [7]. У Проекті концепції впровадження медіаосвіти в Україні, розробленому у 2010 р. Національною академією педагогічних наук України, наголошується, що медіаосвіта не повинна залишатися фрагментарною та впроваджуватися з ініціативи поодиноких педагогів [3]. Вона має стати ефективною складовою загальнонаціональної системи освіти. Головною метою Концепції є сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії

із сучасною системою медіа, формування у них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей. Елементи використання медіаосвітніх технологій у навчальному процесі вищої школи певною мірою відображені в доробках вітчизняних і зарубіжних дослідників (М. Гриневич, І. Жилявська, Л. Зазнобіна, Ю. Козаков, О. Мусієнко, А. Новікова, Г. Онкович, О. Спичкін, Ю. Усов, О. Федоров, І. Чемерис, С. Шумаєва та ін.). Поняття «медіа-освітні технології» розглядають як «засоби організації діяльності із застосуванням медіа для досягнення педагогічних цілей». Велика кількість і різноманітність медіазасобів висуває на перший план питання їх класифікації. На сьогоднішній день всі медіазасоби класифікують як традиційні й нові. До традиційних медіа відносять друковану продукцію, періодичні видання, радіо, звукозапис, кінематограф, телебачення; до електронних (нових) – відео, мобільні телефони, CD, DVD, комп'ютер, Інтернет. Після аналізу вітчизняних та зарубіжних джерел, можна класифікувати наступні групи засобів медіаосвітніх технологій, як апаратні і програмні. До апаратних засобів медіаосвітніх технологій віднесемо: 1) основні: комп'ютер, мультимедіа-проектор, маніпулятори (миша, клавіатура та ін.), 2) додаткові: пристрої CD і DVD, відео плеєри, аудіо плеєри, відео-та аудіо-записуючі пристрої, акустичні системи. До програмних засобів, застосування яких є актуальним і доступним у викладанні філологічних дисциплін, віднесемо мультимедійні додатки і засоби створення мультимедійних медіа-продуктів [6]. Мультимедійні програми включають: мультимедіа презентації, мультимедіа доповіді, електронні мультимедіа видання та мультимедійні Інтернет ресурси. До засобів створення мультимедійних продуктів віднесемо: програми створення і редагування презентацій, відео редактори, редактори зображень, звукові редактори, програми для реалізації гіпертекстів, розміщені локально на комп'ютері та онлайнві аудіо і відео редактори, Інтернет платформи для створення блогів та електронних сторінок.

В науці часто вживаються терміни «технологія», «інформаційні технології», «інформаційно-комунікаційні технології», «медіатехнології», незважаючи на відсутність єдиних трактувань і визначень, кожен з них має право на існування та вивчення. Технологія – це сукупність методів і інструментів для досягнення бажаного результату; спосіб перетворення даного в необхідне. Термін «технологія» посідає важливе місце в методиці медіаосвіти, оскільки застосування будь-якої технології має великий вплив на результат освіти. Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до

безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [4]. Технології медіаосвіти сьогодні передбачають залучення до навчального процесу як традиційних засобів масової інформації (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно тощо), так і засоби новітніх інформаційних технологій, а саме – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки; використовують також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації. Медіаосвітні технології виокремлюють в складову частину педагогіки - медіадидактику, що розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів, втілює принципи гуманізації освіти, сприяє підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця [5]. Медіаосвітні технології супроводжують людину давно і їх умовно поділяють на п'ять типів: ранні (писемність), друковані (друкарство, літографія, фотографія), електричні (телеграф, телефон, звукозапис), мас-медіа (кінематограф, телебачення), цифрові (комп'ютер, Інтернет). Медіаосвітні технології якнайкраще відповідають принципам особистісного підходу. Їх застосування підвищує ефективність подання нового матеріалу, розвиває розумові та творчі здібності. Медіатехнології – це потужна мотивація майбутніх вчителів математики до навчання. Медіаосвітні технології є засобом формування критичного мислення та розвитку творчих здібностей, засобом стимулювання бажання самоосвіти, самопідготовки, постійного прагнення до знань. Використання різних засобів інформацій у навчально-виховному процесі, а саме писемних, друкованих, електричних, телевізійних, цифрових і є медіаосвітні технології [2]. Готовність майбутніх учителів математики до впровадження медіаосвітніх технологій у професійній діяльності залежить від психологічної та навчальної підготовленості, яка передбачає усвідомлення необхідності оволодіння системою знань для впровадження медіаосвітніх технологій; психологічну готовність до інноваційного виду навчання; бажання застосовувати новітні засоби навчання на заняттях у ВНЗ, уроках у загальноосвітніх навчальних закладах. Отже, майбутній медіаграмотний вчитель математики має бути здатний критично і усвідомлено оцінювати медіатексти, підтримувати критичну дистанцію по відношенню до популярної культури; розвивати

здібності, знання і стосунки, необхідні для аналізу способів, за допомогою яких медіа активно конструюють реальність; розпізнавати, аналізувати і застосовувати різноманітність технічного використання і створення медіатекстів.

Щоб сформулювати інформаційну компетентність майбутнього учителя математики за допомогою медіаосвітніх технологій, треба вміти застосовувати інформаційні технології для демонстрації друкованих графічних документів; вміти використовувати інформаційні технології для демонстрації аудіо- і відеоматеріалів на уроці; вміти створювати презентації; вміти систематизувати і обробляти дані за допомогою таблиць, технологічних карт; вміти будувати порівняльні таблиці і виявляти закономірності за допомогою комп'ютера; вміти застосовувати інформаційні технології для моделювання процесів і об'єктів, виконання креслень і ескізів; вміти використовувати комп'ютерне тестування; вміти використовувати мережу Інтернет для вирішення педагогічних питань, збору інформації, участі в телеконференціях, доступу до наукових, педагогічних, методичних даних. Таким чином, впровадження медіаосвітніх технологій у процес професійної підготовки майбутніх учителів математики – нагальна потреба часу, розвитку інформаційного суспільства.

Література:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: [навч. посібник] / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Козаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі підготовки майбутніх учителів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Ю. М. Козаков. – Луганськ, 2007. – 22 с.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд/ В. Іванов., О. Волошенюк., Л. Кульчинська та ін. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – 58 с.
5. Онкович Г. В. Медіапедагогіка. Медіаосвіта. Медіа дидактика / Г. В. Онкович // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С. 63–69.
6. Федоров А. В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза. М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. 616 с.
7. Чемерис І. М. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти та коротка історія розвитку / І. М. Чемерис // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 104–108.